

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrtletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VI.

Dunaj, 17. februarja 1926.

Št. 7.

Koroški Nemci o avtonomiji.

„Freie Stimmen“ in „Neues Grazer Tagblatt“ poročata, da so zavzeli domovini zvesti nemški in vindišarski zaupniki za pol. okraj Velikovec sledeče stališče proti kulturni in šolski avtonomiji, kakor jo zahtevajo Nemci Slovenije za koroške Slovence:

„Mi imamo za trpljenje naših sobratov v Sloveniji popolno razumevanje, saj smo sami bili skozi dve leti pod tujim jarmom, a smatramo taktiko za pogrešno, ker se naslanja na pogoje, ki ne obstojajo in vsebuje pomote, katerih se nasprotnik namenoma poslužuje. Prepotovanje ozemlja v proučevanje pravih razmer, kakor so to storili Amerikanci, bi vodilo do drugačne in uspešnejše taktike.“

Vindišarsko ljudstvo Koroške se nikakor ne čuti zatiranega in še nikdar ni sprožilo misel o avtonomiji, in bi ž njo ne vedelo kaj početi, ker ima v cerkvi, uradu in šoli iste pravice kot drugi prebivalci dežele.

Zahteve po avtonomiji se ne stavijo na Koroškem, ampak v Ljubljani, kjer se kljub vseh izkustev vzdržuje misel, da je Koroška neodrešeno ozemlje; tam se ustvarjajo legende o zatiranju koroških Slovencev. Vindišarski Korošec se celo bojuje proti iznajdenim, nehistoričnim imenom Slovenec. Nikdar ni obstajala kaka zveza med Wendi Koroške in Slovenci Kranjske in Štajerske. Med obema narodoma, ki se razlikujeta po bistvu, jeziku, prepričanju in kulturi, ne obstoji nobena vez in ljubezen, po vpadu Slovencev na Koroško pa vlada le mržnja in nenaklonjenost. Slovenec zaničuje vindišarski dialekt, ker ga ne razume in se ga ne more naučiti. vindišar se čuti ogroženega le od Slovencev, ne pa od Nemca; on noče slovenske šole, ker bi ga slovenizirala in ker smatra domači jezik za pokvarjeni jezik.

To so vzroki, zakaj nočejo nemškutarski Slovenci nič vedeti o Slovencih. In zato jih

niso sprejeli leta 1918 z odprtimi rokami, ampak z granatami in zato so glasovali proti njim... Takšen je položaj v mešanem ozemlju, ali ga ne poznajo in nočejo poznati; temu neznanju zahvaljujemo legendo o zatiranju Slovencev, upostavitve šolskega odbora in odbora za pritožbe ter akcijo Nemcev v Sloveniji v tej ponesrečeni obliki.

Ako bi bilo mogoče ugoditi prošnji Nemcev v Sloveniji, bi doživeli nekaj čudnega: odpor baje zatiranih koroških Slovencev, onega večjega dela vindišarskega naroda, ki je Koroško rešil s svojim zadržanjem, ki se ga pa noče poznati, ki se ga sploh ne vpraša, če se trguje z njegovo kožo, ki tudi v Ženevi ni bil navzoč, ko se je pogajalo z zastopniki koroških Slovencev. Predno se napravi odločilni korak, predno se 7000 do 8000 mož močni iredenti na Koroškem kaj podari, kar iz dobrih vzrokov doslej še sploh ni zahtevala, se bo vendar treba sporazumeti z večjim delom „slovenskega“ naroda na Koroškem.“

Tako pišejo Nemci, ki živijo v neposrednem stiku z nami. Ni čuda, da potem nemška javnost nikdar ne zve prave resnice in da ima od Slovencev le ono enostransko mnenje, kakor ga izve po svojih listih. Članek kakor nemška javnost vstvarjata na Koroškem tretje plemo, katerega imenujeta Windischer in ki nima nobenega stika s Slovenci. Za nas so ti nemškutarski Slovenci sad nemške potujčevalne vzgoje in ti se proglašajo za slovensko manjšino na Koroškem, ti govorijo v imenu Slovencev, ti imajo svojo manjšinsko organizacijo v nemškem Heimatbundu, kateremu je dr. Wutte predsednik.

Proglašajo se za Wende, ki še nikoli niso imeli nič skupnega s štajerskimi in kranjskimi Slovenci, pa pozabijo razložiti, zakaj se je ravno v Celovcu pred 70 leti mogla ustanoviti Mohorjeva družba in da je niso sami koroški Wendi razumeli, ampak tudi štajerski in kranj-

ski Slovenci. Pa tudi sedaj se poslužujejo v propagandno svrhu Nemci in Wendi prav pristno slovenskega jezika, kadar se razpošilja „Koroška domovina“ in mi Slovenci se upravičeno čudimo, da se ta list od Wendov razume. Ako se površno primerja s „Koroškim Slovincem“ ali kakšnim ljubljanskim listom, se ne najde v jeziku nobena razlika, samo vsebina je drugačna. Čemu neki? Že samo s tem pokažejo Nemci, da so vindišarji slovenskega plemena in da jih le Nemci v svoje svrhe ločijo in zapeljujejo od pravega naziranja. Nemci so oni, ki se norčujejo iz našega jezika, ga zasmehujejo in mu podtikajo tujke, da bi se ga ljudstvo samo jelo sramovati, ono slovensko ljudstvo, ki ni imelo nikdar prilike, se učiti svojega jezika. Vaš namen je jasen: Skvariti hočete naš slovenski jezik tako, da bi ne bil podoben slovenskemu in nato bi govorili svedu, kot se godi že sedaj, da se razlikuje Korošec po bistvu in jeziku od slovenskega soseda in nima ž njim nobene skupnosti. Ali hočete že v bližnji bodočnosti proklamirati slovenski jezik na Koroškem za nemški dialekt?

Tak duh veje na Koroškem in če se temu duhu udajo koroške oblasti, je vsak poizkus Nemcev v Sloveniji zastoj. Ta duh išče že par mesecev v Celovcu pota in vratca, kaj bi se nudilo koroškim Slovincem, da bi na zunaj lepo izgledalo in Nemcem v SHS. koristilo, a bi za koroške Slovence bilo praktično nerabno. Na Koroškem se mora najprej spremeniti mišljenje krogov okoli „Freie Stimmen“ in „Bauernzeitung“, ki po glasovih sicer niso močni, a so kot ostanki stare moči še na najvažnejših mestih po celem slov. ozemlju. Dokler se te razmere ne spremenijo, dokler ne neha pritisk teh krogov na Slovence, ni upati na zboljšanje našega položaja.

Med nami ni rojenih Nemcev izven priseljenih učiteljev, orožnikov, poštarjev in deloma trgovcev, zdravnikov in uradnikov. Vsi ti ljud-

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Zadnji vitez Reberčan.

Zgodovinska povest.

(Nadaljevanje.)

Stari Tonic se je spoštljivo priklonil, za njim je stal Grajnar, ki je napravil tudi ponižen poklon v trenutku, ko je jezdil mimo mladi plemič Ivan.

„Pozdravljen milostljivi gospodar, da so se le srečno vrnili iz daljne dežele,“ tako je jecljaje pozdravil Tonic svojega gospoda in on kakor Grajnar sta sklonila še bolj svoji glavi, da sta se skoraj dotikali kolen.

A vitez Ivan ju niti dosti ne pogleda, češ, kaj so ti reveži, saj je bil v spremstvu cesarja, kraljev, vojvod in drugih odličnih plemeni-tašev.

Vspodbodel je konja, da je odletavalo kamenje od kopit. Jezdili so izven vasi proti zapadu pod breg, kjer se vije pot do grada.

Drugi podložniki so se upali stoprav šele sedaj iz svojih hiš.

„Ali si jih videl,“ vpraša Blagoja, ki je imel na koncu vasi svojo malo hišo, „sedaj mi bo zopet gledal na prste, če bom pobiral pravilno mutnino od trgovcev, ki vozijo tu skozi svoje blago.“

„A jaz ubogi Fišar,“ praska se nagovorjeni za ušesi, „bom moral loviti noč in dan ribe v Beli in Dravi, ker mladi gospod je sedaj razvajen.“

„Jaz pa,“ omeni Jager, „bom moral obhoditi hrib in dol, da nalovim dosti divjačine, ker sedaj bodo zaporedoma pojedine in mogoče še kaka gostija.“

„In v moji kovačnici bo pelo noč in dan kladivo,“ pravi Kovač in kaže svoje žuljave roke, „ker bo hotel imeti mladi plemič vsakokrat nove podkove, „če bo jezdil k svoji nevesti.“

„Oglja tudi ne bo dosti,“ stoka stari Kolar, „ker se bo v kovačnici vedno kovalo; to bom kahal oglje, da bom črn kakor zlodej.“

„Jaz pa bom popravljaj škornje,“ zareži se Šoštar, mož male postave, „če bodo ti gospodje hodili po teh peščenih stezah.“

„Največji revež bom pa jaz s svojo ženko,“ jadikuje Bašl, „koliko bo prati perila, vode pa nič. Nositi bom moral vodo izpod klanca ali pa iz Štampiha.“

Le Grajnar si je veselo drgnil roke, češ, kmalu postanem župan in gostilna bo tudi dobro uspevala, saj bodo obiski na dnevnem redu in vitezi ter spremljevalci bodo žejni, za dobro kapljico pa bo poskrbljeno.

Iz visokega stolpa na gradu je zatrobil čuvaj Lukež v znamenje, da se nekdo bliža gradu. Takoj so spustili most čez prepad, saj Lu-

kež je spoznal od daleč, da se bliža mladi gospod s svojimi tremi plemiškim hlapci.

Počasi so stopali konji po visokem lesenem mostu, ki je slonel na dveh zidanih stebrih. Skozi na stežaj odprta glavna vrata so prišli na dvorišče, kjer je pristopil takoj zvesti Lukež in pomagal svojemu gospodu raz konja. Ostali trije hlapci so prijeli konje in jih peljali v hlev, mladi vitez pa se je vzravnal od dolgega pota.

„Kako sem vedel, da ste se srečno vrnili,“ pravi ponižno Lukež, „bili smo že v skrbeh za vas.“

„Pač prazne šale zbijaš, strahopetni Lukež,“ odvrne mu prezirljivo mladi vitez, „glej rajši, da dobim kmalu kaj za pokrepčilo.“

Rekši, obrača se po dvorišču in gleda, kje sta oče in brat Krištof.

V tem trenutku pride po stopnicah iz stolpa stari Ivan Reberčan, za njim pa sin.

Oče Ivan je bil velike postave in širokih prs, imel je črne mršave, že precej bele lase; oči so gledale divje in strepetal je vsak, ki ga je zagledal. Krištof je bil bolj nežne postave, a oster pogled je kazal, da je iz rodu Reberčanov.

Sin Ivan stopi do očeta, mu poda roko in ga objame, bratu pa hladno pomoli roko, češ, ti nisi bil nikjer, ti nič ne veš.

Oče prime Ivana za roko in ga gleda s ponosom.

je niso ljudstvo in najsi bo njihova politična moč po ljudski nevednosti še tako velika. Ti ljudje so prišli in pojedejo. To bi bili zvedeli tudi štajerski Nemci, ako bi bili prepotovali slovensko Koroško po ameriškem načinu, kakor jim svetujejo naši Nemci. Nemi bi ostali ob živeči slovenski govoric nagrobni kamni in sodnijski akti, ki še s silo pišejo nemški. Vi Nemci bi razkazovali seveda pokopališča in kazali na nemške napise, iskali bi po arhivih in sodnijskih aktih nemške spise, katere so pisali nemški uradniki, ter bi lagali v svet, da je vse nemško, mi pa bi kazali na slovenske domove in na slovensko ljudstvo, ki še sedaj govori slovensko besedo kljub temu, da ga nemška kultura objema z grozovitimi kleščami.

Kmetje v sili.

Pred vojno je Avstrija dobivala ves svoj sladkor iz Češke, ki ga je napravljala toliko, da se ga je velike množine moglo izvažati v inozemstvo. Po vojni so posestniki na Nižjeavstrijskem spoznali potrebo, ta pridelek pridelavati doma, da se prihrani denar, ki bi sicer moral v inozemstvo, ko itak vse preveč uvažamo in nimamo ničesar prodajati. Sladkorna industrija se je lepo razvila; a ko je v jeseni padla cena, prišle so tovarne v krizo. Država je začasno tovarnam odgodela plačevanje davka in s tem so se držale proti krikom gotovih strank, ki so vladi očitale, da razmetava denar in daje tovarnarjem darove. Vlada bo menda zamogla to industrijo vzdržati, in ko se cena zviša, ni dvojbe, da bodo tovarne zopet plačevale kakor drugi svoj davek. Jasno je, da če tovarne ustavijo delo, država ne bi dobila nobenega davka. Tako pa imajo vsaj delavci svoj zaslužek, in država si prihrani podpiranje brezdelnih.

Ko se govori o vzdrževanju sladkorne industrije, opozarjajo kmetje v Solnogradu na krizo, v katero so zašli planinski kmetje. Kmetje zahtevajo, da se jim varuje neka najmanjša cena goveje živine in konj, s potrebno carino in primerno voznino, ki bi omogočila, da se klavna živina spravlja na Dunaj, kar se zdaj radi visoke voznine ne splača.

Opozarja se, kako Švica zna varovati svoje kmete s carino:

Carina znaša	v Avstrijo	v Švico
za 100 kg zmrzlega mesa	6 zlatih kron	40 frankov
„ 100 „ svežega	14 „	35 „
„ junce in junice . . .	15 „	100 „
„ plemensko živino . . .	25 „	60 „
„ glavno živino . . .	5 „	80 „

Konji so se izvažali na Bavarsko. Carina znaša:

„Kakor vidim, vrnil si se čil in zdrav, zarjavelo lice kaže, da si bil v južnih krajih. Pa kaj tu govorimo, ti Mojca — menil je kuharico, ki je prišla ravno iz kuhinje — glej, da bo pripravljena dobra večerja, ti Andrej pa stopi dol v vas in reci župniku, da nam da nekaj perutnine. Plačal bom že pozneje ali pa nikoli; če pa tam nič ne dobiš, pa ugrabi kakemu podložniku kaj dobrega, saj za nas je to določeno, ne za hlapce, ki naj otepajo ovseni kruh.“

Rekši se podajo vsi trije v stolp, kjer je bila večja soba. Oče še naroči Lukežu, ki je bil vsled hladnega pozdrava novodošlega mladega gospoda prav malo vzradoščen, da prinese največji vrč vina in mu še posebej za-biči:

„Veš, od tistega soda vzemi, ki smo ga lani potegnili menihom iz kleti pod Vinogradi. Čemu bi samo ti pili sladko kapljico, ko se nam še bolj prileže; tem črnim kavkam se to nič ne pozna, saj so nas itak priškrinili.“

Stopili so v dvorano in sedli okoli velike močne hrastove mize na okorne, močne stole. Druge opreme ni bilo v dvorani kakor nekaj mečev in sulic in v kotu je bila nekaka široka postelj, pokrita z medvedovimi kožami.

Okna so bila odprta, saj je minula zima in ž njo je bilo vseh neprimlik konec.

„Vendar enkrat doma,“ vzdihne Ivan, „človeku je dobro, če gleda zopet domače stene.“

v Bavarsko v Avstrijo
za žrebeta pod 2 letmi 10 zlatih mark 40 zlatih kron
„ „ krez 2 leti 50 „ „ 80 „ „
iz Jugoslavije 30 in 60 „ „

Švicarski frank je približno tisto vreden, kakor zlata krona: 100 frankov — 130 šilingov. Iz teh števil se vidi, kako zna sosedna dežela skrbno varovati kmeta, a našega se pozna le pri obdačevanju.

A ne samo živinoreja, trpi še bolj poljedelstvo. Živinoreja potrebuje manj ljudi, manj dela; odvisna je seve od vremena in krme, ki se pridelava. Podljudelstvo se tako slabo obnese, da bodo ljudje kratkomalo odslovili vse tuje ljudi in obdelali samo toliko polja, kolikor ga zamorejo obdelati z družino. Denar se izdaja za melioracije, osušavajo se močvirja, da bi se pridelalo doma več kruha, a obdelano polje se bo pustilo, ako država naprej tako izžema ljudi, kakor se to dogaja v zadnji dobi. Ljudstvo se med seboj več ne razume: delavec in uradnik vidita kravo, ki jo ima kmet in pravita: kmet ima vse, ima mleko, ima maslo, ima meso, kakor da bi se vsaki dan klalo in kakor da bi ljudje ne vedeli, da kmet ne dobiva prvega — plače.

„Reichspošta“, ki o teh rečeh poroča, pravi: „Kmet potrebuje pomoči!“ Ne tako, kmet ne potrebuje ničesar, nobenih darov, zahtevati pa sme, da se njega več ne obdači kakor druge; zahtevati sme, da vsi enako nosimo državna bremena. Dandanašnji pa se čuje, da se kmetom nalagajo davki tjavendan brez mere in konca. Naj se obdači dobiček, ki se napravi, a ne more se zahtevati, da bo kmet za davke prodajal najprej gozd, potem živino in polje. Ne sme se zahtevati, da bo kmet delal noč in dan, potem pa se mu ne bo pustilo toliko, da se obleče in plača zdravnika v slučaju bolezni. Razmere prihajajo neznosne, ne samo v planinah kjer se redi živina, marveč nič manj v dolini. Proti tem razmeram vemo tudi za kmeta samo eno pomoč: Kmetje, organizirajte se! Bolj kakor kedaj je danes treba, da bo eden za vse in vsi za vsakega.

POLITIČNI PREGLED

Generalni komisar čestita v svojem 37. poročilu od 15. decembra do 15. januarja Avstriji k napredku sanacije, ki je omogočil omiljenje finančne kontrole. Kljub težkočam v gospodarstvu in poslabšanju delovnega trga je denarno stanje države ugodno. Proračun za leto 1926 je bil pravočasno sprejet, finančna uprava je mogla zadostiti vsem obveznostim in tudi zvezna železnica je odplačala zadnji rok predujama. Uradnikov se je v tem času odslovilo 2050, da znaša skupno število odpuščenih 83.368. Novemberski računski zaključek beleži

„Imaš prav,“ meni oče, „pričakovali smo te že nestrpno.“

„Dolg čas mi je bilo po tebi, Ivan,“ pripomni Krištof.

„Ah, kaj ti, ki vedno doma tičiš, kakor kak starček,“ odvrne mu zasmehovalno Ivan, „mene poglej, ki sem bil po svetu.“

V tem stopi Lukež v sobo z mogočnim vrčem in ga postavi s kupicami na mizo.

Krištof natoči, oče dvigne kupico in napije sinu. Trčijo, da zazveni in razlije nekaj kapljic iz do vrha napolnjenih čaš.

„Dobro došel! Sedaj si pač že žejen, tedaj na tvoje zdravje!“

In trčili so, nastavili kozarce in jih v močnih požirkih izpraznili do dna.

„To se prileže,“ meni Ivan, „posebno če je kapljica iz samostanske kleti in tako po ceni.“

Zakrohotali so se vsi trije, da je odmevalo skoz okna tja po zelenem bukovju Šimanove gore.

In zopet so izpraznili kozarce, da je kapalo vitezom še po bradi in prsih.

„No, pa povej vendar Ivan, reče radostno oče, „kako si se imel na potovanju?“

„Povej, povej, Ivan,“ prigovarja tudi brat Krištof.

„Kako ste vendar radovedni, kakor klepetuljaste stare babe. Šli bi bili z menoj, pa bi bili vse videli.“

„Saj veš, da sem star,“ meni oče.

19 milijonov prebitka in tudi januarjev proračun predvideva prebitok 820.000 šilingov. Šiling si je opomogel, pa tudi primanjkljaj trgovinske bilance se je zmanjšal.

Italija in Nemci. Vihar ogorčenja radi zatiranja tirolskih Nemcev se v Nemčiji še vedno ni polegel. Širokoustni govori Mussolinija in izzivalno pisanje njegovega časopisja to ogorčenje Nemcev še pospešuje in tudi oni ne ostajajo Italijanom dolžni. Na izzivanje Italijanov so odgovorili tudi nemški politiki, posebno oster je bil govor bavarskega ministrskega predsednika dr. Helda, ki je izzval v fašistovskih vrstah veliko vznemirjenje. Poslanec Farinacii je vložil v parlamentu posebno interpelacijo radi dr. Heldovega govora. Na interpelacijo je odgovoril sam Mussolini. Opozarjal je Nemčijo, da ji je bila fašistovska vlada vedno naklonjena; nikoli se ne bo Italija ustrašila groženj z bojkotom od strani Nemčije. Na vsak bojkot, katerega bi skušali Nemci s tiho podporo državne uprave izvajati, bo odgovor z bojkotom na kvadrat in na represalije z represalijami na kubik. Vprašanje nemške južne Tirolske ne obstoja. Italijanskega nasilja v teh pokrajinah ni. Italija mora voditi v teh pokrajinah italijansko politiko, drugače bi imela državo v državi. Od 180.000 Nemcev je 80.000 pomenčenih Italijanov in storili bomo vse, da bodo ti ponosni, da so državljani Velike Italije. Končal je z vojno grožnjo: Fašistovska Italija more, če treba, prenesti trikoloro preko Brennerja, nikdar pa je ne more sneti z Brennerja. Vsi svetovni listi razen francoskih obsojajo prenapeti govor in pravijo, da je Mussolini bolan na domišljavosti. Italijanski listi ga seveda hvalijo in obžalujejo, da niso zasedli Dunaj, ko so bila vrata odprta. Na Dunaju in v Berlinu sedijo sami zločinci, proti katerim je treba nastopiti. Bodočnost Italije je vstajenje, Nemcev pa katastrofa. Mussoliniju je odgovoril nemški zunanji minister dr. Stresemann, ki je ugotovil, da razširjajo Nemci o položaju nemške manjšine v Italiji neresnične vesti. To vemo mi koroški Slovenci predobro, da je laž in zavijanje takorekoč nemška taktika. Minister Stresemann je povdarjal, da si Nemčija nikdar ne pusti vzeti pravice, da brani pravice nemških manjšin. Italija je svoje dni svečano in opetovano obljubila, da bo te pravice spoštovala, sedaj pa hoče za vsako ceno italijanizirati Nemce. Zaradi tega je nastalo v Nemčiji gibanje za bojkot Italije. Nemška vlada nima niti najmanjše zveze s tem gibanjem in Mussolini pozablja, da se v Berlinu ne more tako kot v Rimu omejiti svobodo časopisja. Nemčija bo čuvala pravice narodnih manjšin in tudi zato je stopila v Društvo narodov. Grožnje Mussolinija pa Nemčija odločno odklanja. Umerjeni Stresemannov govor je splošno zadovoljil, samo vse-

„Seve, kdo bi pa skrbel za polno klet in shrambo, če bi vi dva ne bila doma, je tudi nekaj vredno.“

Ivan, ki nastavi zopet polno kupico in po močnem požirku tleskne z jezikom, se nasloni na stol in začne pripovedovati.

Oče in sin Krištof se pomakneta bliže, naslonivši se na mizo in zvesto poslušata.

„Že dolgo je odlašal naš kralj Friderik svoje potovanje v Italijo k svetemu očetu, še bolj pa ga je gnala želja, da se poroči s princezino Lenoro, hčerjo portugalskega kralja Edvarda.“

A domače homatije so ga vedno zadrževale; tudi celjski grof Friderik, saj veste, mu je delal velike situosti.

Nazadnje je le prišlo do potovanja. Kakor znano, je določil Friderik več plemičev s Koroške, ki bi ga imeli spremljati, in med njimi sem bil tudi jaz.“

„Je pač posebna čast,“ meni oče in pogleda ponosno svojega sina.

„V Št. Vidu smo čakali na prihod kralja. Tudi ogrski kralj Ladislav je bil tam. Po božiču smo odrinili proti Beljaku. Skoro bi se bil Friderik tam obrnil, kajti njegovi svetovalci so mu prigovarjali, da se naj vrne, ker se bojijo doma homatiji. Ravno ko je že hotel dati povelje za povratek, je prinesel brzi sel pismo od papeža Nikolaja, v katerem mu ta naznani, da mu potuje nevesta že naproti.“

(Dalje sledi.)

nemce ne. Odgovarja mu zopet Mussolini, da so Nemci prespali duhovni prerod Italijanov. Italija ne bo dopustila spremembe mirovni pogodbi, ki jih je s krvjo dosegla — v resnici so zajci vedno bežali. Mussolini je samo pojasnil položaj, ki bi mogel nastati. Dr. Stresemann je vse očitke le potrdil. Potrdil je ostro pisavo nemških listov, ki je bila gotovo organizirana za tak nastop napram Italiji. Saj so poročila sprejemali tudi časopisi. Ali je Stresemann mogel dementirati resnico o bojkotu napram Italiji in organiziranem agitiranju proti poseščanju Italije od strani nemških turistov. Minister se je izgovarjal na posameznike in na privatna društva. V resnici se vrši agitacija za bojkot javno po vseh univerzah, po uradih, na javnih prostorih in po železnicah. Ali ni zunanji minister ničesar vedel povedati o zahtevah poslanec v pruskem državnem zboru, da se vse italijanske šole v Nemčiji prepovedo. Mussolini v celoti potrjuje svojo prejšnjo izjavo o prenosu italijanske zastave na drugo stran Brennerja.

Konferenca Male antante se je vršila dne 10. t. m. v Temišvaru na Romunskem. Trajala je samo en dan in je služila kratkemu razgovoru o začasno važnih vprašanjih. Zatorej ni bila prava konferenca, ki se vrši šele v maju na Bledu ali v Beogradu. Zunanji ministri treh držav so proučevali splošni notranji položaj v državah Male antante, vprašanje sosednih odnosov napram Madžarski v zvezi s ponarejevalsko zadevo in stališče Male antante v tej zadevi pred Društvom narodov, povratek Habsburžanov na Madžarsko, položaj, ki je nastal po locarnski pogodbi in vprašanje sklepa podobnih paktov z ostalimi državami, balkanski varnostni pakt, vstop Nemčije v Društvo narodov, položaj Češkoslovaške in njeni odnosi napram raznim sosedom, sodelovanje Amerike pri finančnem uravnavanju evropskih držav, razorožitvena konferenca. Češkoslovaška je priznanje Rusije odložila po krivdi sovjetov, ker se hočejo še naprej vmešavati v notranje zadeve tujih držav. Države Male antante vzpostaviti kralja na Madžarskem ne naspotujejo, ker je to notranja zadeva Madžarske, pač pa prestola ne sme zasesti Habsburžan.

Romunski prestolonaslednik je preklical svojo odpoved. Listi poročajo, da je romunski prestolonaslednik Karol na prigovarjanje dveh generalov, ki sta se mudila v Milanu deset dni zato, da princa pregovorita, preklical svojo odpoved. Obenem je podpisal izjavo, v kateri zanika, da bi imel kake zveze z romunsko opozicijo. Prestolonaslednikov spor z Bratianom, radi katerega je odpotoval v inozemstvo, je že poravnal in princ se bo spravil tudi s svojim očetom, kraljem Ferdinandom. Romunska opozicija, kateri je bila abdikacija prestolonaslednika eno največjih orožij, je zopet oslabiljena in Bratianova politika slavi zopet triumf zmage.

Napad na sovietske kurirje. Na progi med Rigo in Moskvo na litavskem ozemlju sta bila v drvečem vlakcu napadena dva sovjetska kurirja. Med napadalci in kurirji se je vnel krvav boj, v katerem je bil eden kurirjev ubit in drugi težko ranjen; od napadalcev sta bila dva ubita. Napadalce so pregnali železničarji. Litavske oblasti so takoj uvedle preganjanje roparjev in izročile sovjetom svoje obžalovanje z zagotovilom, da napad ni bil političnega značaja.

DOMAČE NOVICE

Ponarejevalci. Madžarski ministrski predsednik Bethlen je menda v parlamentarnem preiskovalnem odboru obdolžil štajerskega deželnega glavarja dr. Rintelena in policijskega predsednika Schobera pomoči pri ponarejevanju in tihotapljenju ponarejenih češkoslovaških bankovcev. Zgodilo se je to l. 1921, ko je par oseb kupilo v Wetzelsdorf pri Gradcu tiskarno in jo primerno opremilo. Pri tem jim je pomagal dež. glav. Rintelen in njegov tajnik Huber je kupil za nje tiskarno. Po navodilih deželnega glavarja je moralo skrbeti orožništvo za to, da se delo ni motilo in tudi drugače so stražili tiskarno oboroženi. Ponarejeni češkoslov. ban-

kovci so se prenašali v Gradec, večkrat z avtomobilom dež. glav. dr. Rintelena. Iz Gradca so se spravljali s pomočjo avstrijskih in madžarskih obmejnih stražnikov v Budimpešto. Denar je bil namenjen za financiranje upora na Slovaškem. „Arbeiterwille“ je zadevo razkrilo že l. 1921, ko je bil v Špilju aretiran policist Walch ki je prinesel po naročilu Huberja menjat 250.000 češkoslov. kron. Policija je po dolgem času razjasnila, da se je dokazala pristnost bankovcev. Vlada pa razglasa k temu, da so bili vsi ponarejeni bankovci zaplenjeni na Dunaju in postopanje proti ponarejevalcem pozneje ustavljeno, ker so se nahajali na Madžarskem. Imenovane osebe pa niso zapletene v zadevo. Vlada mora take stvari seveda preklicati. Kršč.-socialni tisk je vsled pisave socialdemokratskega tiska hudo razburjen in imenuje to pisavo lopovsko. Zanimivo, kaj ne?

Bolnišnica usmiljenih bratov v Št. Vidu ob Glini razpošilja letno poročilo za 1925. Kakor posnemamo iz njega, je sodeloval v medicinskem oddelku zdravnik dr. Oskar Kotzmann in v kirurški dr. Josef Kimeswenger. Operacije je vodil oz. izvrševal kirurg dr. Benno Arlt do 31. oktobra 1925 in nato dr. Josip Brandl. V preskrbi je bilo 1104 bolnikov s skupno 23.241 dnevi. Izmed teh je bilo 878 Korošcev, 22 Jugoslovanov in celo iz Maroka je prišlo 4 ljudi iskat v ta zavod pomoči. Po stanovih so bili najmočneje zastopani posli, katerih je bilo 350, za temi rokodelcev in obrtnikov 151, dniarjev 149, posestnikov 82 itd. Operacijo je prestalo 972 bolnikov, 59 pa je podleglo bolezni, od teh 13 (po odstotkih največ) na srčni hibi. — Vodstvo se obenem zahvaljuje vsem podpornikom in dobrotnikom, ki so pripomogli, da je bolnišnica v polni meri mogla izvrševati svoje obveznosti. Predvsem se zahvaljuje duhovščini za ljubeznivi sprejem sobrata, katerega so pogostili na njegovi težavni poti, in vsem, ki so pomagali s kakim in bodi še tako skromnim darilom. — Na vse prebivalce Koroške pa se obrača vodstvo kot vsako leto z udano prošnjo, da bi tudi zanaprej ostali zavodu naklonjeni.

Grebini. Doslej je bila navada, da je poučeval verouk na tukajšnji šoli vedno župnik iz Grebinskega Klostra. Že nekaj časa ga ne vidimo več. Menda jim je kot Slovan nevšečen, ker ne more odobravati nasilnih germanizatorskih metod v šoli, ali pa mu je cerkvena oblast namignila pod pretvezo, da je prestar. To bi se dalo sklepati že iz tega, ker je prišel sem nov kaplan in izpodrinil klosterskega iz šole. Zdaj bosta lahko kar oba nemoteno en gros germanizirala v šoli. Posledice se že vidijo. Kolikor je nam znano, se je spovedovalo prej okrog 10 odstotkov otrok nemško in če vprašaš zdaj otroka za otrokom, skoro vsak ti bo rekel, da se spoveduje nemško, da je postalo razmerje v tako kratkem času ravno obratno. Ni se čuditi, ko zdaj otroci nič ne slišijo več slovenskega niti v prvem razredu. Naši ljudje se sicer čudijo, a vendar molčijo, ker pod tem terorjem pri nas ni varno izražati ogorčenja, četudi vsi vidijo, kako kvarno vpliva nemškutarija versko in moralno. Naši Nemci še vedno niso uvideli, da uveljavljajo Italijani nad tirolskimi Nemci preiskušene metode koroškega renegatstva in nemštva.

Globasnica. (Razno.) Od 24. do 31. prosinca se je v naši župniji obhajal, oziroma ponavljal sv. misijon. Da še naše ljudstvo ni popolnoma pokvarjeno in brezverno, dokazuje, da se je ljudstvo polnoštevilno udeleževalo sv. misijona. Cerkev je bila polna vernikov pri vsaki pridigi, tudi k obhajilni mizi so pridno pristopali, kajti podelilo se je 1656 sv. obhajil. Zahvaljujemo se tem potom gg. misijonarjema g. Žužeku in g. Sečniku in kličemo na skrajšnjo svidenje. — Dne 1. svečana smo pokopali ženo Heleno Čerčej v starosti 70 let; bila je zavedna in miroljubna Slovenka. Svetila ji večna luč! — Naši diletantje so nastopili počitnice ker veliko so se trudili in mučili, ko so se pripravljali za uprizoritev krasne igre „Miklova Zala“, katero so igrali dne 6. in 10. prosinca. Priznavamo, da so vsi igralci izvršili svojo nalogo, kajti vsi so dobro nastopali. Da se slovensko ljudstvo zanima za dramatiko, je

pokazalo s tem, da so prišli gostje od blizu in daleč; posebno mnogo jih je prišlo z zgornje Podjune. Posebno zahvalo izrekamo vrliim Škoncijanarjem, ki so prihiteli v prav obilnem številu in posebno, ker so nas zabavali med odmori s prepevanjem krasnih pesmi. Ker se je igra „Miklova Zala“ splošno vsem dopadla, zato želimo, da se igra še enkrat ponovi na našem odru. Obljubimo vam, vrli diletantje, da pridemo takrat pogledati vsi. — Tudi pri nas je nastopilo slabo vreme in s tem vzelo marsikateremu delo in tudi zaslužek. Dokler je bil saninec, si videl na cesti neprenehoma vozničke, ki so se trudili za borni zaslužek, kajti huda je dandanes za denar; kar mora kmet kupiti, je drago, a kar mora prodati, to mora dati za smešno ceno, potem pa ti večni davki.

Brdo—Melviče. V nedeljo dne 7. II. je imel tukaj gospod deželni poslanec župnik Poljanec zopet dva lepa (prav dobro obiskana) shoda; na Brdu pri Janšicu po božji službi in v Melvičah pri Fellacherju po blagoslovu. Govoril je o sedanjih težkih gospodarskih in davčnih razmerah, o regulaciji Zile, o brezposelnosti, ki požre grozne svote, o šoli, in o mnogih drugih koristnih in za koroške Slovence važnih rečeh. Vmes je povedal večkrat kako laskavo v splošen smeh posebno mladine, ki ga rada poslušajo, pa tudi kmetov, ki so še precej časa po shodu vztrajali pri njem in se pogovarjali z njim. Izrečemo gospodu poslancu prav lepo zahvalo za njegov trud in prosimo ga, da bi kmalu zopet prišel. Želeti bi tudi bilo, da bi več faranov melviske fare bilo naročenih na „Koroškega Slovenca“.

Št. Jakob v Rožu. (Poroke.) Ljudje pravijo: Kratek predpust, veliko hojseti. Pri nas je letos to res. Zadnji dve nedelji pred pustno je bilo oklicanih kar po sedem parov. Med zaročenci sta bila dva izmed najboljših članov našega izobraževalnega društva. Zadnje nedeljo januarja se je poročil Florijan Košat z Julko Ibovnik. V pondeljek 8. t. m. pa so pripeljali iz Zahomca nevesto Vidmanovemu Jozeju v Podgradu, tajniku izobraževalnega društva in podnačelniku slov. požarne brambe. Blizu 80 svatov, požarna bramba in člani izobr. društva so spremili ženina in nevesto v župno cerkev k poroki. Gostoljubna in rodoljubna Vidmanova hiša je po poroki pogostila vse mnogoštevilne svate. Po dolgem času so bili zopet enkrat zbrani vsi bratje in sestre ženina. Mlademu paru kličemo: Na mnogo let v ljubezni in miru!

Št. Peter na Vašinjah. (Smrt.) V torek dne 9. II. smo spremili k zadnjemu počitku Valentina Rutar, pd. Encija v Vaceljni vasi. Umrl je v Celovcu, od koder so ga prepeljali na dom. Zgubila je žena svojega ljubljeneža moža, nedorastli otroci svojega dobrega, tako skrbnega očeta, sosedje svojega najboljšega, farani in občani pa enega svojih najodličnejših. Bil je skrben in varčen gospodar, da malo takih. Delal in trudil se je od zore do mraka, hotel je s svojo železno voljo opraviti vse sam, a izčrpal je pri tem svoje telesne moči in moral je leči v prerani grob. Bil je nad 20 let občinski odbornik in odbornik hranilnice in posojilnice v Velikovcu, pri zadnjih deželnozborskih volitvah tudi kandidat naše stranke. Dičile so ga vse dobre lastnosti, posebno njegova vljudnost in prijaznost ga je vsakomur prikupila, sovražnikov pač ni imel. Kako je bil ljubljen in spoštovan, je pokazal veličasten pogreb. Le težko, težko ga homo pogrešali, a pozabili nikdar. Odpočij se v zemlji domači po trudapolnem in plodonosnem delu, dragi Enci. Na svidenje nad zvezdami! Zapuščeni družini naše iskreno sožalje.

Glinje pri Borovljah. V nedeljo dne 21. februarja t. l. praznujeta stari slovenski korenini Josip in Ana Ravnik, posestnika na Trati, pri krepkem zdravju izredno slavnost zlate poroke. Sina zlatoporočencev, ki sta stala od mladih nog do plebiscita v vrstah odličnih narodnih borcev na Koroškem, zavzemata v Jugoslaviji važna in odlična mesta. G. dr. Rudolf Ravnik je odvetnik v Mariboru, g. Janko Ravnik pa tehnični vodja strokovne puškarske šole v Kranju. Zlatoporočencema kličemo še na mnogo leta, odlični Ravnikovi rodbini pa naše najiskrenejše čestitke k lepem izrednem slavlju.

DRUŠTVENI VESTNIK

Pristojbine za oblastno dovoljenje gledaliških predstav. Društva, ki prirejajo igre, opozarjamo, da je treba vloge na okr. glavarstvo kolekovati s kolkom 1 Š in priložiti 10 Š in sicer: za kolek na dovoljenje 5, za uradno takso 2 Š, za zveznopravni davek 3 Š. Ako se kolek 5 Š pošlje, se priloži seveda le 5 Š. Prirejanje predstav pride sedaj izredno drago. Da more društvo kriti izdatke, je treba dobrega obiska. Posečajte zato naše predstave v najobilnejšem številu.

Šmihel nad Pliberkom. V nedeljo dne 21. t. m. se vrši po prvi božji službi društveni sestanek. Povabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

Globasnica. (Občni zbor izobr. društva.) Dne 2. svečana je imelo tukajšnje izobraževalno društvo svoj XXIII. redni letni občni zbor. Iz poročil, ki jih je podal odbor, je razvidno, da je odbor kolikortoliko vestno vršil svojo nalogo. Iz tajnikovega poročila posnemamo sledeče: Prireditve je imelo društvo 9, in sicer so se uprizorile sledeče igre: Moč uniforme, Moravska svatba, ki se je ponovila, Vsakdo ali Bogatinova smrt, ta igra se je ponovila na odru izobr. društva „Danica“ v Št. Vidu. Prireditelji se je tudi „Miklavžev večer“ v prid slov. požarne brambe z uprizoritvijo iger: Zdaj gre sem, zdaj pa tje in Kmet in avtomat ter z več šaljivimi nastopi. Uprizorila se je igra Miklova Zala in se tudi ponovila. Ljudstvo se je vseh teh prireditvev polnoštevilno udeleževalo. Nastopilo je tudi pevsko društvo „Gorotan“ iz Šmihela in solopevec, visokošolec g. Kordeš s par ubranimi solospēvi. Sestankov se je vršilo osem, na katerih se je govorilo in razpravljalo o raznih koristnih in potrebnih stvareh, kakor o elektriki, o sestavi zemlje, o zvezdoslovju in o izobrazbi. Sej je imel odbor deset. Odsek ima društvo samo „Dramatični odsek“. Ustanovila se je tudi „Čebelica“. Blagajnik poroča, da je imelo društvo preteklo leto 7.773.100 K dohodkov in izdatkov je imelo 7.280.900 K, torej ostane gotovine 492.200 K. Društvo si je nabavilo nekaj oprave in potrebne obleke. Članarina se je zvišala od 20 g na 50 g. Nato je občni zbor podelil 12 članom častno članstvo. Knjižničarjevo poročilo daje na znanje, da se je prebralo 650 knjig, večinoma pripovedni del, za strokovne in podučne knjige ni zanimanja. Občni zbor je z večino glasov izvolil oz. potrdil stari odbor: predsednik g. Alb. Breznik, podpredsednik g. Zdravko Šajn, tajnik g. Al. Čebul, knjižničar gg. Miha Sadjak in Janez Fračko, Robert Eržen, Janez Žmaher ostali odborniki. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena g. Janko Cirgoj in g. Janez Gregorič.

Sele Že dalj časa „Koroški Slovenec“ ni prinesel kakega poročila o našem izobraževalnem društvu. Iz tega pa se ne sme sklepati, da dremlje. Knjižnica pozimi izborna deluje, vršijo se tudi redno mesečni sestanki. Na Svečnico je bil sestanek posvečen Slomškovi proslavi. Decembra je društvo dvakrat uprizorilo ljudsko igro „Pred vaškim znamenjem“, ki je splošno zelo ugajala. Priporočamo jo bratskim društvom, ker je lahko uprizorljiva. Predpustna prireditvev 7. febr. nam je pa nudila obilo smeha. Že poskočni solospēv brhke „kavarice“ nas je takoj spravil v dobro voljo. Ta nam je ostala tudi pri naslednji dekliški igri „Pri gospodi“, ko smo se iz srca nasmejali priprosti in naivni služkinji Mojci, ki pride v mesto služiti. In nazadnje „Junaki“! Bili so res silno pogumni, ti junaki, ki so se prej širokoustili s svojo korajžo, potem pa pred zamorcem zbežali pod mizo in v skrinjo. To je bil višek smeha. Dvorana je bila zopet polna. Nikomur ni bilo žal nizke vstopnine, ki se porabi za društveno knjižnico. Občni zbor društva se vrši začetkom marca.

Sveče v Rožu. (V Ljubljano jo dajmo!) Tukajšnje izobraževalno društvo je uprizorilo dne 31. jan. in 7. t. m. igro „V Ljubljano jo dajmo“. Obakrat je bila udeležba povoljna, samo moramo resnici na ljubo povedati, da par igralcev ni bilo na mestu, ki so kratili čast dru-

gim na dobrem glasu se nahajajočim Svečanom. Upamo, da bo g. vodja drugič porazdelil vloge tako, da bodo res odgovarjale nadarjenosti igralca. Ženin je bil pač malo preveč mrtev in tudi pri nevesti Marici je bilo opaziti pogreške.

Šmihel nad Pliberkom. Naša društva „Slovensko katoliško izobraževalno društvo“, pevsko društvo „Gorotan“ in čebelarstvo društvo so imela v nedeljo dne 7. t. m. lepo uspel občni zbor. Udeležba je bila nad vse pričakovanje lepa. Poleg par nastopov društvnikov je postavilo vsako teh društev svojega govornika. Za izobraževalno društvo je govoril čg. župnik Ignacij Zupan, za „Gorotan“ čg. župnik Vintar, za čebelarje pa g. Franc Mört. Vmes so pa zapeli pevci nekaj lepih pesmic. Iz poročil je bilo razvidno, da je vsako teh društev v preteklem poslovnem letu marljivo delovalo. Tako n. pr. je imelo izobraževalno društvo tri večje prireditve, osem sestankov s 15 govori, štiri odborove seje in prebralo se je 2123 knjig. Za novo društveno leto je vsako teh treh društev potrdilo svoje dosedanje odbore.

Škocijan v Podjuni. (Igra.) Impozanten nastop škocijanskih igralcev in igralk v nedeljo dne 7. t. m. pri uprizoritvi „Divjega lovca“ je napravil na vse udeležence nad vse razveseljiv vtis. Vsi, od predrznega divjega lovca pa do zadnjega dekleta, ki so šli obiskat svojega fanta-ubežnika v skrite kotline Zelenice, so se vživeli v svoje vloge in bili na svojem mestu. Med njimi pa je odnesel berač Tone — Rušev Tonček — radi karakteristične rešitve svoje naloge najboljšo priznanje. Da je pri zadnjem dejanju puška štrajkala, nič ni motilo. Sicer pa je Gašper tudi brez strela pade in obenem so bila občutljiva srca obvarovana pred katastrofo. Igralce pa je razveselil mnogoštevilen obisk iz vseh krajev Podjune in celo iz belske občine. Po igri pa je domači pevski zbor razveseljeval obiskovalce s prepevanjem narodnih in okroglih pesmi.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 22. januarja 1926.

Predsednik pozdravlja novega poljedelskega ministra, ki kot Tirolec razmere planinskih dežel bolje pozna kakor drugi, ter se zahvaljuje odstopivšemu ministru, ki je imel vedno kaj srca za kmečke potrebe. Upa se, da bo novi minister Koroško kot obmejno deželo uvaževal.

Poročilo iz seje predsednikov.

Odhajajoči poljedelski minister je bil nevoljen, ker se njegovi načrt o pospeševanju kmetijstva ni popolnoma odobral. Kmetijske korporacije niso bile zadovoljne, da se vodne zgradbe spajajo s pospeševanjem kmetijstva. Minister je videl v tem neko nezaupnico, kar kulturni svet odklanja. Novi minister predloži isto postavo v drugi obliki. Potem se je poročalo o pridelovanju sladkorja in konzumnem davku, ki se namerava naložiti na sladkor, da se ovira tuji uvoz in varuje domača sladkorna produkcija. Govorilo se je o carini na umetno gnojilo superfosfat: Inozemstvo, ki nam to gnojilo izdeluje, je napravilo kartel, da dvigne ceno od 62 na 68. Minister Buchinger je bil mnenja, da bi se z uvedbo carine 1,5 zlate krone dala cena zopet znižati, ker bi se potem v Avstriji sami več tega gnojila izdelalo. Konferenca pa je bila mnenja, da vsako podraženje gnojil ovira poljedelstvo. Superfosfat stane na Češkem 17, v Avstriji pa se je prodajal po 62. Minister je potem poročal, da se je v korist planinskih dežel, ki redijo živino, uvedel za zmrzlo meso „Deklaration-zwang“: mesar mora stranki povedati, da sprejme zmrzlino in gostilničar mora gostu povedati, kaj mu prinese na mizo. Tako se upa, da se bo potrebovalo zopet več svežega domačega mesa in kupovalo manj zmrzlega ameriškega.

Kmetijske šole.

V šolskem odseku se je vršilo posvetovanje, ali se naj kulturni svet še naprej drži stanega načela, da naj ima vsaki okraj svojo kmetijsko šolo, ali se naj to šolstvo centralizira, kar bi bilo ceneje. Za takšno osrednjo šolo je daroval Američan dr. Kuhar 300 milijonov. Šolski odsek bi sicer bil za takšno osrednjo šolo, a to se ne da kratkim potom

narediti in zato naj se ohrani delitev Koroške v tri dele: Zgornjo, Srednjo, Spodnjo. Kmetije osrednje šole še ne marajo. Treba bo izvršiti šolo pri Kabanu, dežela je to ljudem obečala in mora obljubo tudi držati.

Vršila se je seja predsedništva, ki se je pečala z vprašanjem, odkod bi se dobilo za uradnike 34 milijonov šilingov? Stvar je ta: Uradniki kulturnega sveta so se prisilili, pristopiti mesto k zvezni bolniški blagajni, k okrajni in morajo tu plačevati za brezdelne ljudi vkup omenjeni znesek, kar bi pri prvi ne bilo treba. Zdej mora n. pr. vpokojeni tajnik kulturnega sveta W. plačevati donesek za brezdelne, četudi sam v življenju nikoli ne pride v položaj, da bi zase zahteval podporo brezdelnih. Vlada je kulturnemu svetu vposlala postavni načrt, kako bi se kmečki gozd podvržel nadzorstvu gozdarjev. Vprašanje se bo razmotrivalo, a sklepanje o tem prevažnem vprašanju, ki seza globoko v lastniško pravico, se bo prepustilo kmetijski zbornici, ki se v doglednem času upelje. Postavni načrt za kmetijsko zbornico se bo predložil deželnemu zboru in se zadeva tako spravi v tir. Reč bo stala seve denarja, ali kmetije dobe stanovsko zastopstvo. (Dalje sledi.)

Avstrijsko rudarstvo l. 1925. Splošna kriza se je seve čutila tudi v rudarstvu, a vseeno poročila niso neugodna. Premoga se je nakopalo 250.000 ton, več kakor l. 1924, četudi se ga je 185.000 ton manj potrebovalo, kar gre na račun znižanega uvoza. Premog se je med letom zelo težko prodajal, še le zadnje četrtletje se je moglo prodati, kar se je nakopalo. Na Koroškem se je med letom 13% manj premoga prodalo, a od oktobra mesca sem se je promet poživil. Železnica je naročevala manj kakor nekoč, ko se še ni rabila električna moč, hudo konkurenco je koroškemu delal tudi premog iz Trbovelj. Položaj rudnikov, ki kopljejo kovine, je bil zelo slab. Vkljub temu se je na Štajerskem nakopalo l. 1925 1.020.000 ton železne rude, ko se je nakopalo l. 1924 samo 713.000 ton. Napravilo bi se bilo veliko več, ko bi rudarji v Donavici ne bili tako dolgo štrajkali. — Zelo lahko se je prodajala svinčena ruda. Svinec se potrebuje v kabelindustriji (kovinaste vrvi za prevažanje električnega toka), vrhutega so začeli ljudje s svinčeno špekulirati. Industrija, ki izdeluje svinčeno robo, je lahko prodajala, ne da bi morala imeti velikih zalog. Minium se je to leto lahko prodajal, ko je promet poprej nekoliko tičal. Slabo se je prodajala bela svinčena barva (Bleiweiss), katere veliko izdeluje Amerika in Nemčija. Samo takozvani Kremserweiss, ki se le v Avstriji izdeluje, se je lahko prodajal. Težje so se prodajali šretlji, ker so vsi za to nove tovarne napravili Čehi, Ogrji in Jugoslavi. Izdelavanje šretljev je v Avstriji izgubilo svoj pomen.

Avstrijski davki. Država že poroča o davčnih dohodkih l. 1925. Došlo je: Direktni davki l. 1925 285 milijonov Š, l. 1924 281 milijonov Š, carine l. 1925 197 milijonov j, l. 1924 139 milijonov Š, pristojbine l. 1925 326 milijonov Š, l. 1924 323 milijonov Š, konzumni davki l. 1925 86 milijonov Š, l. 1924 83 milijonov Š, monopoli l. 1925 325 milijonov Š, l. 1924 280 milijonov Š, razni l. 1925 5 milijonov Š. Neprimeroma visok je dohodek iz pristojbin, to so plačila, ki se n. pr. nalagajo, ko preide posestvo na sina ali dediča sploh. Zoper te pristojbine se je vnelo splošno ogorčenje, in vlada ne bo smela naprej pobirati tako krvavih dajatev, kot jih pobira zdaj. Pri dedščinah raste pristojbina do 40%.

Tržne cene. Celovec: sirovo maslo 4,40 do 6 Š kg, jajce 23 g komad, krompir 18 g kg, skuša 1,20 Š kg. Živina: voli 1,10—1,20, krave plemenske 1,20—1,40, klobasarice 0,70—0,80, svinje 2,20—2,40 Š kd žive teže, koze 20—30 Š komad. — Velikovec. Živina: teleta živa 1,20, svinje žive 2—2,40, zaklane 2,40—2,80, ovce 0,60—0,90, klobasarice 0,80—1,—, vprežna živina 1,10—1,20, pitana 1,30—1,40 Š za kg. Konji 400—1000 šilingov. Trgovalo se je dobro, tudi kupcev ni manjkalo.

Borza. Dunaj, dne 15. II. 1926. Dinar 12,46, nemška zl. marka 168,98, lira 28,58, dolar 709,5, franc. frank 26,69, češka krona 21,91, poljski zloti 96,35, švic. frank 136,—, grošov. Curih. Šiling 73,06, dinar 9,12.